

UKRAINIAN NEWS

Передплата і ескіпання:
поштамт ULM 1. Donau
Виходять двічі на тиждень:
у середу і суботу.

Дозволені: Authorized by European
Comm. Civil Affairs Division - APO 757
- AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947

Гроші переписати: Bankkonto
Nr. 01714 Bayerische Hypotheken-
und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm.
Після місяця з поштовими
витратами 8М. Часопис висилає-
ться після одержання грошей.

Українські Вісті

Ціна — Prosa 1.—

UKRAINISCHE ZEITUNG

Verlags- und Versand-
postamt: ULM (Donau)
Erscheint zweimal wöchentlich:
Mittwoch und Samstag
Lizenz: Authorized by European
Comm. Civil Affairs Division - APO 757
- AG 383.7 - GEC-AGO - 14. July 1947

Zahlungen:
Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypo-
theken- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm
Bezugspreis: Durch Postbezug im
Monat RM 8.— aussch. Zustellgebühr.
Das Abonnement ist im voraus zahlbar.

Субота, 6. березня, 1948 р. — Число 20 (172) Рік IV

Samsta, 6. März 1948 — Nr. 20 (172) Jahrgang IV

У Франції теж „комітети оборони“

ПАРИЖ (Дена-Ройтер). 2 березня. Як повідомив у вівторок французький часопис „Франс Суар“ — слідом за повідомленнями інформативного органу београдського Комінформу — в Франції утворились „такі самі, як і в Чехо-Словаччині, комуністичні комітети оборони“. Спікер французького міністерства внутрішніх справ з приводу цих повідомлень у вівторок заявив, що утворення комуністичних т. зв. „комітетів оборони“ не являє собою нічого нового. Ці комітети нагадують „комітети дій“, що допомогли комуністичній партії неподільно запанувати в Чехо-Словаччині.

Зустріч лише у Вашингтоні

КІВЕСТ (Флоріда), 2 березня (Дена-Ройтер). На пресовій конференції в понеділок президент Трумен знов повторив, що він був би дуже радий зустрітись з генералісимусом Сталіном, але тільки у Вашингтоні.

СССР в принципі погоджується обговорювати Маршалів плян?

ЛОНДОН (АП). 2 березня. За повідомленням московського радіо, російська Організація Профспілок в принципі погоджується з обговоренням Маршалового плану в світовій Організації Профспілок. Це питання не сміє, мовляв, спричинитись до розбиття Організації. Але скликання міжнародної конференції профспілок у Лондоні (мовляв, за спиною світовій Організації Профспілок) не принесе користі справі. Найдоцільнішим був би, мовляв, обмін думок з приводу Маршалового плану у Виконавчому Комітеті світової Організації Профспілок.

Англія думає про свою оборону

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 2 березня. Відповідаючи в Нижній палаті на пропозицію британських комуністів скоротити кількість воєнних до 500.000, міністер оборони А. Александер сказав, що Великобританія не може стати безбронною, тоді, як Советський Союз утримує великі збройні сили, щоб досягти своєї мети. Депутат Річард Кросман, один з лейбористських „бунтарів“, прибічник гостріших соціалістичних заходів, заявив, „що для побороення комунізму не вистачає військових засобів. За його словами, проти 300 советських дивізій неможлива ніяка оборона: протягом кількох тижнів вони могли б окупувати Норвегію, Францію та, ймовірно, навіть Іспанію й Португалію. Європу можна боронити лише мирними засобами, з допомогою Маршалового плану та об'єднання.

Міністер-президент Етлі вказав на страх перед поширенням диктатур, але при цьому не слід не добачати можливості нової німецької агресії

В Греції заарештовано 1000 осіб

АТЕНИ (Дена-Ройтер). 2 березня. За повідомленням атенської поліції, починаючи з минулої п'ятниці, в Греції заарештовано понад 1000 осіб, яких підозрюють в комуністичній діяльності. Лише в самих Атенах заарештовано 700 осіб. Припускають, що кількість арештів ще збільшиться, бо у всіх великих містах всі ліві елементи, яких підозрюють, що вони симпатизують повстанцям або підтримують їх, підлягають перевірці.

За спробу організувати повстання і пробитись до повстанців заарештовано 60 молодших офіцерів і матросів грецької королівської морської флотії.

АП подає, що з американської окупованої зони Німеччини прибуло до Греції багато американських транспортних літаків з матеріалами для грецьких збройних повітряних сил.

Советський тиск на Фінляндію

Лист Сталіна до президента Паасікві — Стримане ставлення Гельсінк — Активізація фінляндських комуністів

НОВИЙ УЛЬМ (УВ). 4 березня. Ще не встиг Захід, заскочений драматичними подіями в Чехо-Словаччині, затамувати відлх, а вже наспіла нова вістка про советські вимоги до Фінляндії: 22 лютого Сталін вислав листа до фінляндського державного президента Паасікві, запропонувавши Фінляндії укласти пакт про дружбу і взаємодопомогу і співпрацю з Советським Союзом, на зразок советських договорів з Угорщиною й Румунією. За місце переговорів Сталін радить обрати Москву або Гельсінкі. Лист Сталіна опублікувала в неділю советська пресова агенція ТАСС.

Фінляндська преса прийняла пропозицію дуже стримано. Зате в неділю в Гельсінках поширювано летючки з гострими нападами на СССР. У них говориться, що Фінляндія лише за своєю назвою незалежна. Рано чи пізно фінляндців чекає, мовляв, така сама доля, що й естонців.

Характеристична поведінка комуністів. У парламенті вони внесли пропозицію запровадити цензуру преси. В зв'язку з цим, слід згадати також подорож Герти Куусінен,

провідної фінляндської комуністки і дружини міністра внутрішніх справ Лейно, до Осло, де вона декілька днів тому зустрілася з чільнішими керівниками скандинавських комуністичних партій.

Безпорадне становище Фінляндії

ГЕЛЬСІНКІ (Дена). 2 березня. За повідомленням АФП, фінляндський президент Юго Кусті Паасікві мав у неділю десятихвилинну розмову з советським послом у Гельсінках генералом Савоненковим, під час якої президент передав йому фінляндську відповідь на лист Сталіна. У відповіді висловлено готовість Фінляндії розпочати переговори з Советським Союзом з приводу нової угоди про взаємини між обома країнами. Однак Фінляндія вважає, що переговори мають виходити з інших принципів, ніж ті, що привели недавно до підписання договорів між Советським Союзом і Румунією або Угорщиною і з якими (договорами) Фінляндія не може погодитись у багатьох пунктах.

Тим часом уже відомо про перші висловлення з приводу цього в колах фінляндського парламенту. Керівник консервативної партії Арво Сальмнен заявив, що перші наради показали негативне ставлення до плану російсько-фінляндського пакту. Але остаточного рішення ще не винесено. Сальмнен вважає, що вистачить одного лише мирного договору. Проти культурного союзу або угоди про дружбу його партія нічого не заперечуватиме.

Під кінець минулого тижня президент Паасікві прийняв на аудієнції керівника промосковської соціалістичної партії єдності. В добре поінформованих колах гадають, що президент обстоюватиме підписання угоди з Росією, бо в іншому разі треба було б рахуватися з небезпечним погіршенням російсько-фінляндських взаємин.

Щоб підтримати запропонований пакт з Советським Союзом, фінляндські комуністи розпочали у вівторок влаштовувати збори фабричних робітників і профспілок. Ще в понеділок відбулися збори у двох

значних промислових центрах — у Турку і Тампера. Металісти Турку ухвалили резолюцію, в якій рекомендували укласти пакт.

Комуністичний партійний орган „Tuokeansan Sanomat“ пише, що робітничка класа обстоює цей пакт, бо він найкраще гарантує, мовляв, мир та інтереси Фінляндії. Члени уряду й парламенту відбувають тим часом свої закриті наради. Поруч з цим зібрались також на таємні засідання, — щоб з'ясувати своє ставлення до пропозиції, — проводячи трьох найбільших партій країни — соціал - демократи, селянська партія і народноб - демократична партія єдності.

Стратегічні домагання СССР

ГЕЛЬСІНКІ (Дена-ІНС). 2 березня. Запропонований пакт нібито повинен передбачати, що на випадок небезпеки війни Советський Союз одержує право окупувати західну Фінляндію. Невгальні спостерігачі гадають, що Фінляндія не має ніякого вибору і змушена погодитися на советську пропозицію. Щоправда, советську пропозицію обстоює лише приблизно 20% членів парламенту. І все ж пакт схвалить, щоб не погіршувати взаємин з СССР.

Або допомога Європі, або ...

Маршалів плян у новій дійсності — Реакція на події в чехо-словаччині й Фінляндії

ЛОНДОН (АП). 2 березня. Ні британські, ні американські кола не приховують того факту, що розвиток подій у Чехо-Словаччині й Фінляндії матиме вирішальний вплив на цілі Маршалового плану. Задуманий спочатку як економічний засіб — нині стає він могутнім фактором об'єднання Західної Європи і таким чином фактором загальної безпеки. Досвідчені американські політики захищають погляд, що Маршалів плян треба незабаром піддати ревізії, щоб підсилити європейські країни в їхній боротьбі проти комунізму. Безпосереднім наслідком комуністичного перевороту в Чехо-Словаччині і російських домагань міцніше прив'язати Фінляндію до скільного блоку був би якраз перегляд досі планованих заходів. На Заході розцінюють обидві країни як барометр міжнародних бур. Ревізія Маршалового плану мала б спричинитися до посилення допомоги країнам з сильними комуністичними партіями, як от Франція й Італія.

ВАШІНГТОН (Дена-ІНС). Від-

криваючи дебати з приводу програми економічної допомоги Європі, голова зовнішньо-політичного комітету американського сенату А. Ванденберг у понеділок закликав асигнувати на здійснення Маршалового плану 5,3 мільярда доларів, з огляду на „накази Кремля підмінувати допомогову програму“. Він обвинувачував „советську поліційну державу“, що вона підтримує „змову“ проти видужання Європи і назвав закон про допомогу Європі пляном миру, стабілізації і свободи, що може стати поворотним пунктом в історії найближчих 100 років. „Залізна заслона“ не сміє просунутись аж до берегів Атлантики. Ванденберг сказав: „Перед

„Демократичний Інтернаціонал“

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 2 березня. Як повідомив у суботу міжнародний комітет у справах вивчення європейських питань, між провідними політиками всіх партій Європи і за її межами нині відбуваються переговори з приводу можливості заснування „Демократичного Інтернаціоналу“ як протидії комунізму.

Економічна конференція в березні

ПАРИЖ (Дена-Ройтер). 2 березня. Франція й Великобританія розіслали до всіх інших західно-європейських учасників Маршалового плану запрошення на наступну конференцію містнадиати в березні ц. р. Скликання конференції, призначене спочатку на 15 березня, можливо відкладуть на декілька днів.

Скандинавія занепокоєна

ГЕЛЬСІНКІ (Дена). 2 березня. В скандинавських країнах російська пропозиція викликала чимале занепокоєння. В Швеції її розцінюють як приготування до комуністичного державного перевороту. Данська преса говорить про шораз ближчу загрозу для Скандинавії. Також у Норвегії чути такі думки. В Лондоні і Вашингтоні з особливою увагою стежать за подіями в Фінляндії. Дипломатичні кола гадають, що російський тиск на Фінляндію сприятиме укладенню військового й економічного союзу держав Західної Європи, що охоплюватиме простір від Скандинавії аж до Італії.

нами, як одною з найбільших націй земної кулі, вибір: або довести своє право на провід — або зректися“.

Як повідомляє Ройтер, Ванденберг ще в суботу заявив, що наслідком подій у Чехо-Словаччині програма допомоги Європі стала „невідкладною конечною справою“.

Ревізія ставлення до Іспанії

ЛОНДОН (АП). 2 березня. З еспанських республіканських кіл повідомляють, що США нібито змінили свою політику щодо фінансової допомоги Іспанії Франко. До Америки нібито виїде незабаром еспанська фінансова делегація, щоб провадити переговори про одержання від американських банків 200 мільйонів доларів позики. Це позбавило б генерала Франко економічних труднощів. Надання позики не викличе, мовляв, суттєвих змін в офіційній американській зовнішній політиці супроти Франко.

Чутки про демісію Бенеша

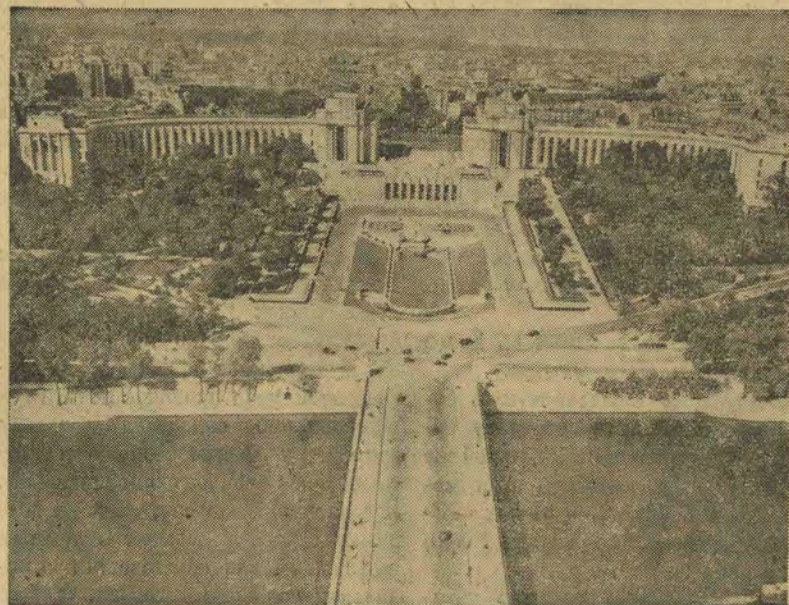
ЛОНДОН (Дена-ІНС). 2 березня. Як довідався телефоном з Праги, часопис „Evening News“, чехо-словачкий президент Бенеш нібито склав у вівторок свої повноваження.

ЛОНДОН (Дена-ІНС). Чехо-словачке посольство в британській столиці у вівторок відразу ж спростило повідомлення лондонського часопису про демісію Бенеша.

ПРАГА (РШГ). 3 березня. Новий міністер промисловості комуніст Фірінгер заявив, що новий уряд утворено на демократичних засадах і що Бенеш і Масарик залишатимуться на своїх постах.

Кінець лондонських нарад

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 2 березня. Понеділкові засідання лондонської конференції в справі Німеччини було таємним, як і всі інші засідання; преси не подано жадних інформацій. Однак повідомляють, що центральним пунктом нарад було питання об'єднання французької окупованої зони з англо-американською зоною. Наради закінчуються в п'ятницю.

Замок Шел'ю (Chailot) в Парижі — ймовірне місце майбутньої вересневої Сесії ОН.

(Авіофото. Дена-ІНП-Більд)

ІДЕЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ УНІІ - І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СХІД

„Нації проходять, і по них нема й сліду, та історія дає нам у всіх випадках єдину і просту розгадку: впали народи тому, що не були прогтовані“.

Р. КІПЛІНГ.

Боротьба світових імперій за опанування життєвих просторів, ринків збуту й джерел стратегічної сировини породила дві, катастрофічні в своїх наслідках, світові війни, а разом з тим і нові революційні течії та політичні концепції, покликані заперечити існуючі режими чи імперії. Жажливий перабіг цих війн прискорив формування ідей організації нового світу, основою на суверенності існуючих держав та розширенні суверенних прав поневолених народів, що мало б запобігти новим світовим війнам. Це стало генеральною проблемою всіх новітніх політичних рухів.

По першій світовій війні маркантивською спробою реалізації цього задуму була і є більшовицька спроба створити світову комуністичну державу у вигляді союзу „рівноправних“ республік. Ця спроба, що тим часом реалізована на широкій території, була, російської імперії—СССР, протягом свого 30-літнього застосування знайшла велику кількість послідовників у світі—та прискорювала формування національно-визвольних рухів в Азії й Африці і змушувала імперії йти останнім на поступки. Одне з цих 30-літніх наочний досвід не тільки не показав прогресивності даної концепції, а, навпаки, її маскування як засіб імперіалістичної політики, її антинародний характер і реакційність. Сама концепція світової комуністичної держави лишається і далі „злочасним раком“ і на світовому ринку котирується в такій висоті, що особливо по другій світовій війні вимагає аж надто серйозного напруження світових сил для її поборення.

Це змушує консервативний в своїх традиціях Захід шукати нових демократично-революційних форм організації світу й міждержавних об'єднань, які, виключаючи мілітаризм і війну, могли б антинародній більшовицькій концепції світової держави, твореній війнами і насильством, протиставити форму добровільних об'єднань із фактичним забезпеченням свобод народам і людям. Це шукання нових форм є тим більш актуальним, що комуністичний наступ на Європу відбувається в умовах, коли Європу охопили серйозні антивоєнні настрої. Якщо при сьогоднішній ситуації „всі знаки на небі“ показують, що наростаючий більшовицький наступ неминує веде до зудару, з очевидним, мовляв, уживанням атомової бомби, то це лише свідчить, якою мірою залаканий західний обиватель.

Втомлений попередньою війною, він шукає рятунку якщо не в капітуляції перед наступаючою комуністичною силою, то в таких концепціях, які унеможливили б нову світову війну.

В такій дійсності набирає виняткової важливості ідея, що здобуває все більше коло прихильників не лише серед кіл інтелігенції, вчених і державних діячів, а й серед широких кіл європейського суспільства,—ідея створення Сполучених Штатів Європи, пропала Чарльзом, а останнім часом і Бевінієм у формі так званої Унії європейських держав. До цієї ідеї прихильно поставилися американське суспільство, а Маршаллів план економічної відбудови задуманий в такій формі, щоб дати відповідне підложжя для реалізації Європейської Унії.

Однак, за сьогоднішніх умов реалізація ідеї об'єднання Європи є можливою, розуміється, тільки для тієї частини, що є поза залізною заслоною. Це в свою чергу веде до

створення тільки західного воєнно-політичного й економічного блоку, самого по собі позитивного явища для оборони перед лицем наступаючого більшовизму, але мрія європейця бачити Європу мирною лишається тільки золотим мрією.

Всі добре усвідомлюють, що ширша реалізація цієї ідеї немислима без країн, перебуваючих тепер під більшовицькою окупацією. Ця ідея в даному випадку виступає не лише як великої ваги революційно-ідеологічна зброя проти реакційного більшовизму, а й як—на думку ініціаторів ідеї Об'єднаної Європи—важливий тактичний засіб, який в сполучі із системою політичного, економічного і дипломатичного тиску змусить СССР відступити на Схід, і таким чином сьогоднішній советський сателіт дістануть змогу долучитися до Європейської Унії.

На думку цих же діячів, як не видно з сторінок світової преси й теоретичних розвідок, все було б в найліпшому порядку, якби вдалося Советський Союз відтиснути до кордонів 1939 року.

Ми мало віримо, що вищезгаданими засобами властивість Росії відтиснути на Схід до кордонів 1939 р. Навпаки, події останніх років показують очевидну слабкість політичних і дипломатичних засобів західних альянтів, навіть відносно таких справ, де їх зобов'язують підписи на мирних договорах з Болгарією, Угорщиною, Румунією—гарантувати в цих країнах демократичні свободи. Останні події в Чехо-Словаччині яскраво показують, що теза Жданова, проголошена у Варшаві: „СССР докладе всіх зусиль, щоб не допустити до реалізації плану Маршала“, означає, що ні на який відступ більшовики не підуть, а сподівання Ілени, що заходи альянтів будуть „щораз більше і більше впливати на советських вождів у напрямі налагодження з нами співпраці“, в ліпшому випадку будуть марними.

Однак, ми зовсім не віримо, що коли б більшовиків і вдалося відтиснути до кордонів 1939 року, ідея Об'єднаної Європи в усій своїй універсальності здобуває потрібний ґрунт для своєї реалізації. Навпаки, вважаємо, що і після цього Європа, як і сьогодні, буде змушена озброюватися, а європейське суспільство буде і далі стояти перед перспективою нових воєн.

Що таке СССР в межах 1939 р.? Це колосальна потуга з цілком самовистарчальним народним господарством, з величезними джерелами промислової сировини (Україна, Кавказ, Середня Азія) і з досить розвиненою індустрією, сконцентрованою в основному в найменш вразливому місці—на Уралі і Західному Сибіру. Така країна аж зовсім не потребує обмежувати свою повну суверенність во ім'я Європи. Європа мусила б, як не є і сьогодні, далі лишатися мілітарним арсеналом та тереном постійного російсько-американського змагання за впливи й позиції. Більше того, будучи все ж таки мало самовистарчальною, Європа для протиставлення майбутній советській експансії змушена була б постійно користуватися американською допомогою, ставлячи цим самим себе в підрядне становище від Америки.

Подивувідна неповідомленість європейських діячів з східно-європейських справ, зворушливо наївна віра у співпрацю з більшовиками („В старовину ми жили поруч варварів, в середньовіччі—побіч ісламу. Чому б не могли ми жити сьогодні побіч советського світу?“

—Шастене, „Європа як третя сила“) — стають підложжям політичної концепції зводити європейські турботи не далі кордонів 1939 року. Проте життєві інтереси мирного співжиття народів Європи конче вимагають дивитися далі на небезпеку, що чатує — навіть коли б вона була за Уралом.

Ми не віримо, що без участі в Європейській Унії принаймні таких східно-європейських держав як Україна, Білорусь, Кавказ можна буде гарантувати спокій в Європі. Ці країни становлять основу самовистарчальності СССР і трамплін російської експансії. Більшовицький пропагандистський тиск і густа сітка агентури змушують західні імперії прискорювати надання суверенних прав колоніальним народам. В той же час європейські політики нічого розумнішого не придумують, як вперто й послідов-

но відхрещуватися від східно-європейських справ. „Ми не маємо наміру поборювати комуністичну систему в кордонах Советського Союзу, ми вимагаємо тільки, щоб народи, які воліють жити вільним життям, могли в спокої й мирі те життя провадити“, — заявив впливовий провідник консервативної партії і був. міністер закордонних справ Великої Британії Іден у своїй публікації „Західна Унія — шлях до миру“.

Впорядковане й мирне життя Західної Європи неможливо налагодити в умовах постійної загрози з боку імперіалізму Кремля. Гін цього імперіалізму не спинити й не скасувати впровадженням СССР назад в кордони 1939 року. На Схід від цих кордонів існує дві формально самостійні держави, члени Об'єднаних Націй, що своїм стратегічним положенням, економічними

багатствами, культурним рівнем, а головне рухом спротиву, могли б стати основою роз'язання не лише східно-європейського вузла суперечностей, а й послужили б реалізації ідеї Європейської Унії, якби західні політики мали волю дивитися в корінь проблем.

Цілком слушно заявляє „Нью-Йорк Геральд Трібюн“, коли твердить: „Ми мусимо шукати цих вирішень у Москві, в Україні, на Кавказі, в Центральній Росії, бо все це особливо вразливі місця для специфічного ролу нашої воєнної потуги“. Але це дуже мало розуміють в Європі, і тим то недооцінювання значення та ролі східно-європейських народів, зокрема України в європейському комплексі є і буде ахіллесовою п'ятою Європейської Унії.

Мих. ВОСКОВИЙНИК.

Таємниця сердечного альянсу Сталін — Гітлер

VIII. 28 жовтня 1940 року: наступ Італії на Грецію поширює війну на Балканах

Державний таємний меморандум про розмову між Гітлером, Ріббентропом, Молотовим і советським уповноваженим Деканозовим в Берліні 12 листопада 1940 р.

Гітлер торкнувся проблеми Америки й підкреслив, що Сполучені Штати виявляють активність в своїй імперіалістичній політиці... Фюрер висловив упевненість в тому, що вже зроблено перший крок в напрямі тісної співпраці й приділено належну увагу щодо проблеми Західної Європи, яка... є важливою також для Росії й Японії... Справа йшла про утворення спротиву намірам Америки „заробити на Європі“. Сполученим Штатам нема чого робити ані в Європі, ані в Африці чи в Азії. Молотов висловив своє погодження з думками фюрера відносно ролі Америки й Англії. Участь Росії в пакті трьох держав, за думкою Молотова, принципово є цілком можливою.

Проект угоди між трьома державами пакту й Советським Союзом:

В пакті трьох держав, укладеному в Берліні 27 вересня 1940 р., Німеччина, Італія й Японія прийшли до згоди боротися всіма можливими засобами проти перетворення війни на світовий конфлікт і співпрацювати в напрямку встановлення скорішого миру... Советський Союз декларує своє погодження в цьому й виявляє готовість співпрацювати... Німеччина, Італія, Японія й Советський Союз зобов'язуються взаємно поважати „сфери впливу“ кожної з цих держав...

Таємний протокол ч. 1 до вищезазначеної угоди:

Німеччина заявляє, що крім територіальних змін в Європі, які повстануть після підписання миру, вона має також домагатися територій в Центральній Африці, Італія, крім територіальних змін в Європі... територій в північній і північно-східній Африці. Японія... територій в східній Азії на південь від островів Японської імперії. Советський Союз заявляє про своє право домагатися територій на південь від своєї державної території в напрямку Індійського океану.

Таємний протокол ч. 2 до вищезазначеної угоди:

Советському Союзу мусить бути гарантовано право переходу його флоту через протоки, в той же час всім іншим державам, крім держав чорноморських, а також Німеччині й Італії, це мусить бути цілком заборонено.

Надзвичайна, суворо таємна телеграма Шуленбурга від 26 листопада 1940 р.

Молотов повідомив, що советський уряд готовий прийняти проект

пакту чотирьох держав... за такими умовами: 1. Якщо німецькі війська негайно залишать Фінляндію, що за угодою 1939 року належить до сфери впливу Советського Союзу... 2. Якщо буде утворено пакт співпраці поміж Советським Союзом та Болгарією, що географічно знаходиться в зоні чорноморських кордонів Советського Союзу, й якщо буде встановлено базу для морських і сухопутних сил СССР в районі Босфору й Дарданеллів на основі довготривалої аренди. 3. Якщо простір на південь від Батуму й Баку в загальному напрямку Перської затоки (можливо включаючи Іран і Ірак) буде визнано центром домагань Советського Союзу...

Надзвичайна таємна директива щодо операцій „Барбароса“, які Гітлер вважав більш доцільними, ніж прийняття зазначених вище вимог Молотова, від 18 грудня 1940 року:

Німецькі військові сили мусять бути підготовані, щоб розбити Советську Росію в швидкій кампанії, навіть ще до того, як буде закінчено війну проти Англії...

IX. 29 грудня 1940 року: президент Рузвельт заявляє, що Сполучені Штати мусять бути „арсеналом демонстрації“

Надзвичайна телеграма Ріббентропа Шуленбургові від 27 лютого 1941 року:

Треба інформувати Молотова, що Болгарія передумується до пакту трьох держав і що в зв'язку з одержаними відомостями щодо намірів Британії в Греції, примушує уряд Райху вжити нових заходів безпеки. Необхідність вимагає висадки німецьких військ на болгарській території.

Надзвичайна телеграма Шуленбурга від березня 1941 року:

Молотов зустрів моє повідомлення серйозно. Він сказав, що Советський Союз знов мусить настоювати на своїх особливих інтересах в Боларії. В зв'язку з цим Советський Союз не може залишитися індивідуальним у відношенні до останніх німецьких дій в Болгарії.

Надзвичайна телеграма Шуленбурга від 4 квітня 1941 року:

Молотов шойно запросив мене до Кремля й повідомив, що югославський уряд пропонує почати переговори про складення договору дружби й взаємобезпеки. Советський Союз прийняв цю пропозицію... Я відповів Молотову, що на мою думку сучасний момент є дуже не підходящим для переговорів про укладення подібного договору.

Надзвичайна, державна таємна телеграма Ріббентропа Шуленбургові від 6 квітня 1941 року:

Відвідайте п. Молотова й сповістіть його, що уряд Райху вважає потрібним прискорити військові операції в Греції й Югославії.

X. 6 квітня 1941 року: Німеччина починає блискавичне завоювання Греції й Югославії

Надзвичайна телеграма Шуленбурга Ріббентропові від 6 квітня 1941 р.:

Коли я передав Молотову надіслане повідомлення, він декілька разів висловив свій жал з приводу того, що поширення військових подій стало неминучим.

Надзвичайна таємна телеграма Шуленбурга від 7 травня 1941 року:

Сталін перебрав на себе обов'язки голови Ради народних комісарів замість Молотова й таким чином став по чолі уряду Советського Союзу... Причиною цього, можливо, є сучасні помилки в закордонній політиці, що призвели до погіршення сердечних німецько-советських взаємовідносин, для утворення й збереження яких якраз Сталін прикладав багато зусиль.

Надзвичайна, державна таємна радіограма Ріббентропа Шуленбургові від 21 червня 1941 року:

Уряд Райху заявляє, що... советський уряд, всупереч прийнятих на себе зобов'язань: 1. не тільки продовжував, але й посилював спроби підмінувати Німеччину й Європу; 2. провадив все більш антинімецьку закордонну політику; 3. концентрував усі свої військові сили поблизу кордонів Німеччини. Таким чином, Советський уряд зламав договори з Німеччиною й був уже напотові вдарити ззаду в той час, коли Німеччина провадить боротьбу за своє існування. Тому фюрер видав наказ німецьким збройним силам протистати цій загрозі всіма засобами, що є в їх розпорядженні.

Лист Гітлера до Муссоліні від 21 червня 1941 року:

Після місяців напруженого роздумування й довгого першого чекання я прийшов до найбільш важкого рішення в моєму житті... З моменту ліквідації Польщі в Советській Росії стали все більш виявлятися наміри... здійснити старі більшовицькі устремління щодо поширення советської держави... Я вирішив... покласти кінець цій лицемірній грі Кремля... З моменту, коли я прийшов до цього рішення, я відчуваю себе знову духово вільним. Дружба з Советським Союзом, не зважаючи на цілковиту щирість зусиль прийти до повного порозуміння, завжди була неприємною для мене... Відчуваю себе щасливим, що нарешті визволився від цієї ментальної агонії.

XI. 22 червня 1941 року: Німеччина напала на Росію.

Юрій Дивнич зачепив у своїй останній статті дуже небезпечну проблему. Небезпечна вона тим, що всі справи, що стосуються взаємовідносин Східної й Західної України, обросли в нашому суспільстві силою-силенною різних забобів, упереджень, образ і претензій. Тому більш „педагогічно“ тих речей взагалі прилюдно не зачитати, а коли вже про них говорим, так із максимальним почуттям міри й відповідальності.

У східняцько-західняцьких дебатах перша річ—це установлення критерія. На наш погляд, критерій може й мусить бути тільки всеукраїнський. Про оборону якогось галицького партикуляризму не може бути мови. Але, з другого боку, ми обстоюємо необхідність ствердити об'єктивно, галицький внесок до всеукраїнської скарбниці. В цьому відношенні багато з наших братів із Східних Земель має дивний підхід: вони „всеукраїнськість“ розуміють як нівечення, як погіршення відмовлення вартості тому, що своїм трудом здвинула Західна Україна.

Точно по цій лінії йдуть міркування Дивнича про роки 1918-19 в Галичині. Нехай Ю. Дивнич нам тут не відповідає, що він готовий пошанувати в галицькому суспільстві те, що на пошану заслуговує. Ні, його принагідний уклін для „високо ідейного галицького січового стрільця“, ім'я якого записане золотими літерами в наш літопис—це літературна фраза, яка ні до чого не зобов'язує, бо ж Дивнич заперечує цілковито те політичне й духовне підлого, що галицького січового стрільця породило.

Переходимо до річової аналізи. В чому ж всеукраїнське значення галицького зриву 1918-19 рр.? Насамперед у тому, що галицьке українство двигало саме одні цілий західний, проти польський фронт. Чи боротьба проти польської навали це частина всеукраїнської національної політики, чи приватний спорт галичан? Що зробив Київ для оборони Львова? Не докорятимемо Києву, бо він сам боровся тоді з велетенськими труднощами. Але належить шана й тим (не тільки простому стрільцю, але й його військовому й політичному проводові), що не маючи підтримки із центру, власними силами не тільки захищали від кількохкратно могутнішого противника свою рідну землю, але тим самим здіймали з центру потребу турбуватися про цілий західний фронт. У цьому світлі дуже нерозумно представляється докір Дивнича до галицького проводу того часу, чому він „негайно не проголосив приєднання до Києва“. Сьогодні це на

*) „Українські Вісті“ ч. 82-1947.

Др. Іван ЛИСЯК-РУДНИЦЬКИЙ

Всеукраїнське значення галицького зриву 1918/19 р.

(З нагоди статті Юрія Дивнича „Визвольний зрив у Галичині на загальному тлі Української Революції“*)

папері гарно читається. Але сумніваємося, чи Київ був би тоді врадуваний таким дарунком. Бо практично означало б це для тодішнього Києва констатувати перебірати відповідальність за оборону західних кордонів України, до чого він явно був невіддільний. Чи мів галицький уряд Петрушевича, як пропонує Дивнич, самолівдуватися, коли справа наших Західних Земель була взагалі й дипломатично нерішеною?

Мало того, що Галичина двигала сама одна весь протипольський фронт, вона постійно давала багато і для фронту протимосковського.

Згадати хоча б відому історичну роллю Січових Стрільців, що їх ядро творили галичани, колишні воєнноположені, а також похід об'єднаних українських армій на Київ влітку 1919, що військово спочивав передусім на плечах УГА; здобуття Києва не взагалі останній радісний епізод у трагічній історії української революції.

Ми не казали й не хочемо казати, що в Галичині в 1918-19 рр. усе було гаразд, що не могло бути багато речей зреалізовано краще, що з галицького населення не можна було б видобути ще більшого зусилля. Але факт залишається фактом, що одна провінція, яка своїм простором дорівнювала приблизно одній східноукраїнській губернії, виставила армію, яка своїм числом (не згадуючи про дисципліну) дорівнювала, а мабуть, і перевищувала армію, що її виставив кількадесятмільйоновий східноукраїнський масив. Не забуваймо, що Галичина була тоді вже тяжко зруйнованим побовищем світової війни, що через неї кілька разів перевалювалися фронти в роках 1914-18.

Юрій Дивнич плутається у виразах логічних суперечностях. Раз у нього щось немов жаль до Галичини, що вона „в подіях 1917 до 1923 рр. не могла відіграти ролі П'ємонті“. В іншому місці обурення на тих галичан, що дерзали виконати місію „контрреволюційних варягів“ на Сході. Слово „варяг“ набирає у Дивнича лайливого посямаку. Чому? Невже так але зрозумів Дивнич Липинського, що від нього він, мабуть, це поняття зачерпнув? Із уважної лектури Липинського мів би був Див-

нич довідатися, що без консервативного, порядкуного, „контрреволюційно-варязького“ полюса неможливе збудування держави. Саме тільки розгойдування сліпих стихій революції, незрівноважене порядковими силами, ні до чого путнього не веде.**)

Якщо місцевий консервативний первень у Східній Україні був за слабкий, то чи не великий злочин галичан, коли вони дійсно хотіли бути в хаосі революції „варязьким“ каталізатором? На наш скромний погляд, у цьому була, після провалу східноукраїнського Гетьманату, остання шанса української державності взагалі. Коли можна про провини Галичини говорити, то хіба в тому сенсі, що вона, обтяжена непосильною протипольською боротьбою, цієї своєї історичної місії не зуміла виконати. Зглядно, УГА з'явилася на Наддніпрянщині аж влітку 1919 р., коли вже було пізно, а не пів року раніше, до того ще позбавлена своєї природної галицької бази.

Тому наскрізь несерйозні особисті випадки Дивнича проти таких галицьких постатей, як Осип Назарук або Василь Кучабський. (До речі, цих же людей, що в самій Галичині були, й то слушно, сіллю в очі Донцову та різним донцовцям). Ми б нічого не мали проти того, якби Дивнич назвав Назарука й Кучабського просто „контрреволюціонерами“; це б відповідало правді й вони самі, певно, були б тільки горді цим іменням. Зате незрозуміло і непристойно, коли Дивнич закидує цим справжнім українським консервативним державникам... брак українського всенародного почуття. Чи знає Дивнич, що В. Кучабський, як полковник Січових Стрільців, цілі визвольні змагання, від початку до кінця, перейшов у Східній Україні й, оскільки нам відомо, був тяжко ранений під

Передплачуйте,

читайте

і поширюйте

«Українські Вісті»

Києвом? Чи знає Дивнич, що О. Назарук був співатором першого універсалу Директорії, додавши до первісного проекту Петлюри (що складався виключно із лайки проти гетьмана й аграрної демаргої) самостійницько-державницьку аргументацію? Ми зовсім не думаємо ідентифікуватися з усім, що колинебудь робили або писали Назарук і Кучабський. Наприклад, чужий нам клерикалізм О. Назарука із останньої фази його політично-світоглядної еволюції; так само у великому творі Кучабського „Західна Україна в боротьбі з Польщею та більшевизмом“, не можемо погодитися із характеристиками багатьох постатей і подій.

Але не вважаючи на все, що й можна закинути, книга Кучабського залишається капітальним твором української політичної думки і по сьогодні однією з великих синтетичних студій про історію визвольних змагань. Наші „ліви“ кола, не спромоглися дати нічого рівновартного, обмежуючись здебільшого тільки до мемуаристики, або до вузько-фахових розправ воєнної історії. Щодо Назарука, то мав він за весь час своєї довгої політичної й журналістичної кар'єри засідати багато ворогів. Здобував їх він собі передусім своїм гострим пером, рішучим ставленням проблем, чого в нас так не люблять. Але навіть найбільші противники не можуть відмовити Назарукові, крім великої ерудиції та невтомної трудолюбивості, різкого політичного розуму. Статті й брошури Назарука, що їх залишилися по ньому безліч, будуть для майбутнього історика напевне одним із найцінніших джерел для пізнання політичної еволюції Галичини. Назарук мав одну прикмету, що належить до найрідкішніх в українських діячів: глибоке, органічне почуття гумору. Мало було таких, що дорівнювали Назарукові в об'єктивній, просто математичній аналізі політичних обстановок. За доказ гострості Назарука вважаємо, що він один із перших як слід опинив, куди веде націоналістичний рух.

Повертаємося ще раз до питання критеріїв. Побовіємося, що ми не можемо погодитися з Дивничем тому, що в нас з ним різні критерії. У нас: український державницький, у зв'язку із всеукраїнськими гуманістичними й ліберальними ідеями. Зате у Дивнича найвищим крите-

рієм є „св. Революція“. Ми дивимося на революцію з точки погляду її політичної доцільності, допускаючи її, як неминуче зло. Для Дивнича революція це самостійна вартість сама в собі, що стоїть понад добром і злом. Саме слово „революція“ має в нього культивне забарвлення („Велика Українська Революція“ — доконче великими літерами). Мабуть, не помилимося, коли скажемо, що відношення Дивнича до революції у своєму корені естетичне. Українське Мехіко 1917 до 1921 рр. електризує його передусім своєю незрівняною барвистістю, феєрверком вибухливих народних енергій. При такому підході питання про політичний і моральний глузд подій взагалі зникає з поля зору. Це можна зрозуміти й виправдати в літературі (напр. апотеоза революційної стихії, навіть в її злочинних, руйнівних виявах, Ю. Липою та Ю. Яновським), але це непростиме у мислителя. Одна з найфатальніших хвороб української суспільно-політичної думки, це такий частий у наших публіцистів прорив літературно-естетичних категорій у зовсім чужу сферу політичних ідеологій. Клясичні зразки цієї суто української хвороби, що називається „літературщина в політиці“: Винниченко, Дм. Донцов (що як політичний публіцист ніколи не позбувся ментальності й прийомів літературного критика) та Ю. Липа (блискучий лірик і новеліст, що в останні роки життя перекинувся, на жаль, до сумбурних ідеологізвань). Ми б не сперечалися з Дивничем щодо того, що „батьки“ різних степових загонів є відчайдушнішим літературним сюжетом, ніж галицькі парламентарні політики, та що китичка червоної калани, пригята до скромної шинелі, виглядає менш мальовничо, ніж штики й широкі шаравари. А скільки варта своїми драматичними ефектами вже сама кінематографічна переміна режимів! Але не можемо погодитися з тим, коли Юрій Дивнич свій але застосований естетизм хоче, свідомо чи несвідомо, накинати як мірло в оцінку політичних проблем.

**) Деякі наші публіцисти почали в останньому часі закидувати Ленінові, що він був „контрреволюціонер“. Це характеристичний симптом „переміщення язвків“, яке наступило із поняттями „революція“ та „контрреволюція“ та яке було можливе тому, що в цих поняттях криється сильний діалектичний елемент. Очевидно, що — в певному сенсі — Ленін дійсно був „контрреволюціонер“. Але він саме через це великий державний муж Росії, наслідник не Стеньки Разіна й Пугачова, але Грозного й Петра.

(Далі буде)

Іван ГЛАДУН

Вони вчили мене зради

Фіаско в Нікополі

Майже скрізь, де я зупинявся під час подорожі, я навмисне не зв'язувався з місцевими органами компартії. Виняток зробив у Нікополі, місті, де розташовані копальні, і згодом дуже про це шкодував. Парком прийняв мене тепло — я був якраз тою людиною, що вони її шукали. Справа в копальнях була погана: робітники скаржилися на відсутність предметів першої потреби, погані харчі, промфіпнян не виконувалася. Отже мені треба було промовляти до шахтарів, щоб підняти їх настрій. Було неможливо відмовитися від цієї місії і я виступив на мітингу, де було близько 1500 робітників.

Мене було представлено як комуніста, представника канадських робітників і фермерів, який мусів х познайомити зі страхіттями капіталістичної кризи. Протягом години я розповідав їм про життя в Канаді і мене ніхто ні разу не перервав. Мені здавалося часом, що переді мною сидять не люди, а безсловесні істоти. Після того голова зборів запропонував задавати питання. Відразу чоловік, що сидів попереду, запитав:

— Ви щойно казали, що в Канаді сила безробітних. Як вони живуть, а чи може вмирати з голоду?

— Ні, вони не вмирають. Вони одержують урядову допомогу.

— Яку саме?

— Кожний член родини одержує п'ять доларів на тиждень і 1 долар спеціально на м'ясо. Крім того, безробітний одержує світло, воду і паливо безкоштовно.

— А скільки коштує фунт хліба? — спитався хтось.

— П'ять центів.

— А скільки білий хліб коштує? — Це ціна білого хліба, — відповів я.

Після того почався цілий потік різних питань — що скільки коштує. Мене просили перераховувати долари і центи на рублі й копійки.

Тоді один робітник спитав: скільки повинен сплачувати робітник владі за все те, що він одержує?

— Абсолютно нічого: робітник веде під час безробіття паразитарне життя.

Після цих слів піднявся страшний галас обурення і недовіри.

— Чому тоді ви приїхали до нас оповідати про американську кризу? Ваші робітники живуть в раю. Ми, робітники копальні, належимо до першої категорії, а не одержуємо і 1/10 того, що одержує ваш безробітний. Чи ви знаєте, що ми їмо капустяний суп і знов капустяний суп!

Почався загальний рух. Люди повскакували з місць і скупчилися між рампою і передніми рядами лавок. Голова зборів даремно намагався встановити порядок в залі. Нарешті декілька партійців співом

„інтернаціоналу“ закінчили збори і припинили заворушення.

Я багато передумав, повертаючись до Москви. Мені часами здавалося, що я — не Іван Гладун, а Іван Іванович, російський робітник на фармі або в індустрії. Тоді мені ставало страшно за моє майбутнє, а в душі назрівав протест.

З того моменту я став пильно переглядати свої політичні погляди. Але ж відступати було вже запізно. Я мусів діяти згідно з директивами Москви, жити так, як мені диктувала партія. В противному разі мене чекала доля Сміса. З другого боку, мене ще не покидала думка, що при беззисловому суспільстві цього не буде, що це, мовляв, перехідний період. Пізніше, вже в Канаді, я переконався, що за гарними гаслами комунізму криється свідомі і страшна брехня, яка отруєє весь світ.

Чому я не можу бути комуністом без того, щоб одразу не бути сліпою зброєю московського імперіалізму? Чому я не можу поліпшити життя робітників без того, щоб знищити фізично всіх підприємців-власників?

Через два тижні я вже був на борту пароплава „Бремен“, що вийшов з Гамбургу, до Нью-Йорку. Приїхавши в Нью-Йорк, я зголосився до ЦК партії і був прийнятий самим секретарем Ірлем Бравдером, якого я бачив у Москві кілька місяців назад. Він попередив мене, що вдома, в Канаді, я зустріну стан далеко гірший, ніж був раніш. Кілька членів ЦК канадської компартії були заарештовані, і Комінтерн побоюється, що слідство може спричинити велику шкоду авторитетові комуністів взагалі.

Шпигунські доручення

В Торонто я відразу подався до будинку ЦК партії на Бей Стріт, але біля дверей я побачив детективів і пройшов повз. По обіді я зустрівся з Оскаром Рейоном на вулиці і він звів мене з Тімом Буком в одному з готелів на Річмонд Стріт, куди з'явився ще два мені незнайомих партійці. Всі разом ми обговорили моє майбутнє призначення. Ухвалено, в зв'язку з переходом на підпільну працю, доручити мені створення підпільної мережі. Крім того я мусів збирати відомості щодо війська, а також навіязувати контакт з воєнками. Всі зібрані воєнні інформації я мусів направляти на спеціальну адресу в шифрованому вигляді в Торонто.

До цієї роботи я і приступив. В ці часи з Москви надходили тривожні новини: нарком освіти Скрипник застрелився, протестуючи проти русифікації України; М. Ірчан і Д. Сембей, відомі українські комуністи, що були моїми вчителями у Вінніпегу ще до мого виїзду з Канади і які самі повернулися на Україну, були також „зліквідовані“. Про це сповістила нас дружина Ірчана, що втекла до Чехо-Словаччини.

Бук підготував повстання

Ці новини так приголомшили прихильників Ірчана в Канаді, що УЛЬФТА стала вимагати від компартії Канади пояснень. ЦК УЛЬФТА вислав до Москви голову організації Джона Невіса, щоб він з'ясував ці факти. Повернувшись, Джон Невіс зміг дати такі пояснення, що не задовольнили нікого, і тому

УЛЬФТА скликала загальні збори, де було одностайно ухвалено цілком порвати зв'язок з комуністами. До цього приєднався і сам Невіс, що перед тим був переконаним комуністом. Однак Тім Бук розпочав контрнатис, натиснувши на деяких членів УЛЬФТА, і кінець-кінцем фракція комуністів перемогла і „бунтарів“ усунуто в УЛЬФТИ.

Я в той час вже остаточно вирішив порвати з комуністами і був зв'язаний з „бунтарями“. Ми ухвалили, щоб я, залишаючись в рядах компартії, продовжував поглиблювати прірву між УЛЬФТА і компартією—для остаточного виходу з-під контролю комуністів в майбутньому.

Під час загального страйку лісорубів в Хед Леку я одержав директиви завербувати в компартію якомога більш нових членів. Однак навмисне не виконав цієї директиви. Я вже і до того був підозрою за невдало проваджений воєнний шпіднаж і зв'язок з „бунтарями“ УЛЬФТИ. Тож мій остаточний вихід з компартії був лише питанням часу. Мені стало ясно, що не компроміс, а боротьба проти дволичності і сліпого вислукування перед Москвою—ось моє завдання. Тому я „закликаю“ всіх боротися не лише проти комуністів, а й проти всякої спроби підкорити волю більшості волі меншості шляхом підступу і обдурювання мас брехливими гаслами, що їх я так наслухався в ССРС.

З тим я вийшов з комуністичної партії Канади.

Кінець.

У Центральній Переселенській Управі

1. Надсилайте копії листів наших переселенців

Усім скитальцям, що залишаються ще далі жити в таборах Німеччини та Австрії, а також ІРО та іншим організаціям дуже важно мати оригінальні листи від цих усіх наших скитальців, що вже переїхали на постійно до нових країн, про їхні умови життя, праці та інші обставини, якими дуже цікавиться вся наша еміграція.

Центр. Переселенська Управа прохає всі українські табори та позатаборні організації, установи, приватні особи в загальних наших інтересах надсилати нам листи або копії з них для ознайомлення і виконання, щоб ми могли відповідно на них реагувати. Одночасно звертаємось з проханням до всіх наших переселенців в країнах поза Німеччиною і Австрією писати нам листи про своє життя, а ми обіцяємо з усіма підтримувати тісний зв'язок.

2. Друга пропозиція в справі виїзду до США

Як відомо, на американському Конгресі, скликаному в січні, має обговорюватися пропозиція сенатора Стреттона про переселення ДП і втікачів з Німеччини і Австрії в кількості 400 000 осіб протягом 4-х років. Як довідуємось, надійшла до Конгресу друга пропозиція сенатора Кейза про одноразове допущення ДП та втікачів, а також німців, австрійців та італійців в загальній кількості 100 000 осіб. У тому числі:

- 10 тисяч для праці в шпиталах,
- 12 тисяч для цукроварного виробництва,
- 12 тисяч для молочарства і перероблення молочарських продуктів,
- 5 тисяч робітників-майстрів для будівельної промисловості,
- 25 тисяч для домашньої служби і городів та
- 30 тисяч для рільництва.

Цей проект, очевидно, розгляда-тимуть одночасно.

3. Про виїзд наших скитальців на працю з Німеччини

Як доводять нижче нами наведені відомості, українські скитальці успішно виїжджають з таборів на працю до різних європейських та позаєвропейських країн, при чому, порівнюючи з іншими національними групами, в значно більшій кількості, ніж це загальною говориться.

Так за відомостями з 1 квітня 1947 р. по 28 січня 1948 р. з Штутгартського перехідного табору виїхало всього українців 2374 чол. —

28% всієї кількості переселенців. Зокрема найбільше виїхало до Канади, Англії, Франції та Бразилії. Через перехідний табір в Амстергамі за час з 1 квітня 1947 по 31 грудня 1947 р. виїхало українців 4100 чол. — тобто 43% загальної кількості всіх переселенців. Найбільше виїхало до Бельгії, Канади, Франції та Англії.

Через перехідний табір в Мюнхені на Функ-Казерне тільки за січень 1948 р. виїхало до різних країн українців 1982 чол. З них найбільше виїхало до США (883 чол.), до Англії (964 чол.) та до Канади. Крім того, невідомі ще дані з перехідного табору в Бутцбаху, через який, як відомо, також виїжджає багато скитальців з північної частини Американської зони.

4. Про можливість виїзду до Венесуелі

Перші групи переселених українців ДП до Венесуелі своєю працею і поведінням викликали велике зацікавлення різних ділових кіл. Венесуельська урядова місія, яка при-

була до Гайделбергу, в розмові з представниками Центральної Переселенської Управи висловила бажання прийняти на працю поважну кількість українських рільників та ремісників. На бажання місії нами подано умови та зроблено офіційні пропозиції в цій справі, які представники місії мають подати урядові на затвердження. Після досягнення згоди, управа складатиме відповідні списки рільників. Відомості, що надходять від наших скитальців з Венесуелі про умови життя — позитивні.

5. Про приїзд аргентинського консула до Німеччини

Як довідуємось, незабаром до Німеччини приїжджає аргентинський консул з Парижу, який буде видавати візи на виїзд до Аргентини особам, що мають відповідні дозволи від урядового імміграційного бюро в Буенос-Айресі. У зв'язку з тим управа ще раз просить усіх осіб, що мають на руках дозволи на виїзд до Аргентини, якнайскоріше їх оформити в Управі (Мюнхен-Пазінг, Вісмарштр. 20, кімната 206). Попереджаємо, що всяке відволікання цієї справи приносить шкоду не лише даній особі, але всім особам, що є на даному списку.

ЦЕНТРАЛЬНА
ПЕРЕСЕЛЕНСЬКА УПРАВА.

Культурно-освітній та науковий фонд ЦПУЕ

Ще рішенням І-го з'їзду представників української еміграції в Німеччині 30. 10. 1945 р. був започаткований культ-освітній та науковий фонд ЦПУЕ. Одним з основних джерел засобів для цього фонду було встановлено відрахування з великого збору платних імпрез. Ці відрахування були установлені у розмірі 15%, виходячи з того, що майже у всіх країнах стагується 25-35% з валового збору від імпрез. Відрахування з імпрез розподілюють так: одна третина залишається на місці стягнення для культ-освітніх цілей, (головно на школи), а дві третини, тобто 10% з валового збору з імпрез надсилається до ЦПУЕ в Центральному Культ-освітній та Науковий фонд для субвенцій наших Високих шкіл на чужині, наших наукових, мистецьких та інших культурно-освітніх діянок українського загально-емігрантського значення. Ці рішення були підтверджені 2-м і 3-м з'їздом представників української еміграції 1947 р.

Було певне, що наші мистецькі колективи, їх керівники і окремі працівники мистецтва, як передова наша інтелігенція, підтримають введення в життя цих ухвал. Ці

сподівання переважно здійснились, але трапились випадки, що деякі особи та колективи ухилились від виконання зобов'язаних ухвал, а подекуди навіть провадили невірне навіснення цього питання. Так, напр., зазначалося, що відрахування з імпрез є поважна стаття статків надходжень для фінансування витрат ЦПУЕ.

Подемо дійсний стан речей. Відрахування з імпрез, разом з разовою збіркою колядки та відрахуванням з ударної збірки КОДУС'у використовуються виключно на культурно-освітні та наукові цілі. Таких надходжень за 1947 р. до культурно-освітнього та наукового фонду було м. 192.210,39, а в той же час виплат за рахунок цього фонду було зроблено м. 209.250,80.

В сумі надходжень відрахування з імпрез за 1947 р. були 60.946,99. Сама ця сума показує, наскільки неповне є відрахування з імпрез, бо валова сума збору із усіх імпрез за 1947 р. значно перевищує суму м. 609.000.

Витрати ЦПУЕ на культурно-освітні та наукові цілі фактично перевищують суму 209.250,80.

не може бути. Отже, якщо говорити про „державну рацію“, то це могла б бути рація не сьогоднішньої держави (якої нема), а майбутньої (хто зна, може й завтрашньої) Української Самостійної Соборної Держави. Якщо так, то хто має право нашим провідним органам визнавати чи не визнавати якусь перекну чи якусь іншу релігійну організацію сьогодні? А як говорити тільки про згадувані дві православні церкви, то хто може гарантувати, що в майбутній Українській Державі здобуде собі загальне визнання громадян саме Півська УАПЦ 1942 року? А що як переважна більшість православних українців на різних землях визнає за свою рідну церкву якраз Київську УАПЦ 1921 року? Як же бути в такому випадку? Хто вважав би за можливе накидати їм свою волю, свою „рацію“ визнання тієї церкви, яку вони вважатимуть за чужу?

Ми обурюємось переслідуванням греко-католицької церкви сучасною більшовицькою владою на західних українських землях. Цілком слушно! Не з „державної рації“ ми це ро-

бимо, а з протесту проти потоптання найсвятішої засади демократії про свободу совісті. Бо як тільки б ми спробували стати на точку зору „державної рації“, то чи не довели б це нас до висновків, зовсім небажаних вірним греко-католицької церкви?

Ясно після цього, що „державна рація“ не є міролайною засадою в справах релігійних, і що вона може бути (і напевне завжди буває) цілком суперечна засаді свободи совісті. Мусить бути ясно також, що невизнання нашими провідними органами якоїсь церкви за одночасного визнання нами іншої церкви — це не що інше, як акт релігійної нетерпимості, як до вищої міри несправедливий акт сваволі і насильства над свободою совісті великої кількості українців на еміграції.

Що, крім ганьби, може принести нам, цілій українській еміграції, такий стан кричущого порушення основних прав людини на власне релігійне переконання? Чи ота практика публікування тільки проклять, відлучень, обмов і наклепів на

Тиждень Української Культури

Виставка Українського Образотворчого Мистецтва

В першій половині березня ц. р. відбудеться в м. Регенсбурзі „Тиждень Української Культури“, що має за ціль познайомити німецьке громадянство з культурними надбаннями українців, що силою воєнних дій опинилися поза межами України.

В рамках „Тижня Української Культури“ буде відкрита дня 7. 3. ц. р. виставка „Українського Образотворчого Мистецтва“ (Українське Більденде Кунст) що її організує Українська Співка Образотворчих Мистців—У. С. О. М. (Фербанд Україншєр Більдендер Кюнстлер—У. С. О. М.) в залах Кунстгалле—Регенсбург, Штадтпарк.

В тій виставці візьме участь 34 мистців, що будуть заступлені 138-ма експонатами в ділянках малювання, різьби й графіки. Більшість з тих мистців відома з великої Міжнародної Мистецької Виставки, що була влаштована за допомогою У. М. С. А.—У. Н. Р. Р. А. в Мюнхені в Національному Музеї в січні 1947. Між ними є такі мистці: Авастасієвський М. Борахос С., Булявицький О., Бутівич, Дзіндра М., Дмитренко М., Гасій М., Гніздовський Я., Косак Е., Крук Н., Латвінєнко С., Лупик С., Малюпа А. Мегик Р., Мороз М., Неліко М. Павлюк А. Радис М. і інші.

В загальному українська образотворчість, що її репрезентують українські мистці за кордонами своєї Батьківщини, буде заступлена на цій виставці поміркованими течіями реалістично-імпресіоністичних на-

прямів з деяким відхилом в бік експресіонізму та експериментального формалізму. До деякої міри буде представлений теж „неовізантизм“, що спирається на традиції старого українського малювання в розвою сучасного українського образотворчого мистецтва до 2-гої світової війни, відіграв на Україні визначну роль.

В цілому творчість українських мистців спрямована по лінії шукання синтезу пластичного вислову і власного світосприймання, спирається на традиції української мистецької культури й досвід її майстрів, шкіль та середовищ, водночас використовуючи й перетоплюючи здобутки загально-європейського мистецтва.

Л. Ст.

Виставка „Українського Образотворчого Мистецтва“ в Регенсбурзі охоплюватиме так ділянки:

- а) Образотворче мистецтво — відкриття 7 березня 1948 р. о год. 11 в Кунстгалле—Штадтпарк. Виставка відчинена в д 7—21 березня 1948 р. від год. 9—18.
- б) Народне мистецтво — відкриття 9 березня 1948 р. о год. 11 в Кунстгевеберайн. Виставка відчинена від 9 березня до 21 березня 1948 р. від год. 9-18.
- в) Концерт українських солістів — відбудеться 7 березня 1948 р. початок о год. 18 в Нойгаузааль—Арнульфштрассе.
- г) Український балет — відбудеться 11 березня 1948 р. початок год. 18 в Нойгаузааль—Арнульфштрассе.
- д) Концерт Українських хорів — відбудеться 15. 3. 1948 р., початок год. 18 в Нойгаузааль—Арнульфштрассе.

До почесного комітету входять Василь Мудрий, сот. Б. Панчук та Д-р Смух.

75 000 жидівських ДП до Палестини

ФРАНКФУРТ/М (НД). За повідомленням часопису „Нью-Йорк Геральд Трібюн“, протягом цього року до Палестини емігрують 75 000 жидівських ДП. Перші транспортні відїжджають на початку березня. Сподівається, що з американської зони емігрують 30 000 жидівських ДП, з Австрії — 5000, з британської зони, Італії й Кіпру — 40 000. Гадають, що до кінця 1949 р. всі жидівські ДП, які тепер приміщені в таборах в окупаційних частинах Німеччини й Австрії, знайдуть собі нову батьківщину.

Про одну рацію

Хотіли б ми того чи не хотіли, але наявність на еміграції двох українських православних церков становить факт, якого ми не закриємо голім запереченням чи соромливою мовчанкою. Суть цього явища полягає в тому, що одна частина православних українців (головним чином з нової наддніпрянської еміграції) визнає святість (благодатність) УАПЦ, яка відродилася в великий час пробудження українського народу за перших років Української Національно-Визвольної Революції, як продовження національної української церкви часів митрополита Петра Могили. За їх переконанням УАПЦ відродилася на своєму соборі в Св. Софії, в Києві, 1921 року. Вони шанують пам'ять першого митрополита цієї церкви Василя Липківського, як великого святого новітньої української національної православної церкви. Друга ж частина православних (головним чином з українських теренів, які до війни перебували під Польщею) не визнає

святости (благодатності) цієї церкви і свою церковну організацію, хоч і називає теж УАПЦ (а часто просто УПЦ), але веде її початок від собору єпископів, який відбувся в Півську 1942 року під головуванням єпископа православної церкви в Польщі Александра Іноземцева.

Здавалося б; що в цьому немає нічого злого; ставши на засаду пошанування свободи совісті, належало б визнавати одним і другим природне право мати свої переконання. Але не ця основна демократична засада керує діями провідних органів нашої еміграції, коли вони наділяють своє визнання лише одній з цих церков (а саме тій, що посіла в Півську 1942 року), відмовляючи такого ж самого визнання іншій церкві. Ді наших провідних органів щодо цього визначає, очевидно, щось інше. Що ж саме? Кажуть — державна рація.

Очевидно, немає потреби доводити, що на еміграції держави нема і

священнослужителів і вірних УАПЦ 1921 року, якої допускаються деякі органи нашої преси, за одночасної відмови вмішати бодай коротенькі інформативні повідомлення про життя цієї церкви, не є справжнім релігійним гонінням? Чи веде це до релігійного миру, якого всі, ніби, так прагнуть? Чи не кращою була б тут засада nihil aut bene (яку ми так добре навчилися застосовувати до греко-католицької церкви)? А як уже подавати інформації, то не однобоко, не тільки про одну, а й про другу церкву?

Очевидно, що релігійній нетерпимості треба покласти край. Це — поперше. Подруге: справа якій церкви бути „державною“, може бути вирішени тільки в державі. А тим часом тримаємось засади обов'язкової в демократичному світі: релігійний мир, повага релігійної свободи, пошанування переконань кожної людини, незалежно від того, подобається це кому, чи не подобається.

Сергій ДОМАЗАР.

Від українців з усього світу

Як воно в Нью-Йорку

Як на „Сіці“

... Тут всього є вбід. Тут ні арбайтсмітв, ні вонунгсмітв, ні чого пього немає, і людина собі живе, як на Сіці. Пам'ятайте тільки, що без англійської мови тут будете безпорадні, як селянська дитина, яка вперше попала до великого міста. Мову обов'язково вивчайте, якщо хочете їхати до США. Сам Нью-Йорк страшенно велике місто, і навряд чи навіть за десять років його зможе як слід оглянути. Крім того він не подібний на європейські міста ні стилем, ні людьми, ні способом життя, — все тут інше. Захоплює глядача величність, багатство, будівництво, ілюмінація, швидкість і т. д. Нью-Йорк взагалі оригінальний своєю архітектурою, фабриками, прекрасними мостами і дорогами, своєю надземною і підземною залізницею, своїми багаточисельними доками, пристанями і т. д. Але він досить брудний своїми бичними вулицями, без пам'ятників і садів. Сполучення тут вживається 4-х родів, а саме: популярна тут і нічим не замінна електрична залізниця (як підземна, так і надземна), магістралі якої ведуть у всіх напрямках. Потяги її відходять кожної хвилини і то з великою швидкістю. Жодного квитка тут не існує, а кидаєте 5 центів до „вітрячка“ і він вас пускає пройти на станцію, де всидаєте собі в який вам потяг треба і їдете куди хочете. Другий спосіб — це трамвай, який, до речі, тут дуже непопулярний. Третій — автобуси, а четвертий — таксіви, але це вже трохи дорожче коштує.

На бічних вулицях

Матеріальний рівень життя людини тут дуже високий. І то навіть в т. зв. „трущобах“ і тих самих бічних і „вузеньких“ вулицях. Звичайно, і тут не без бідних та нещасних, але то винятки. Це переважно ті люди, які мають багато малих дітей, а мало робочих рук, ті, що хворі і не можуть заробити, або просто п'яничі та гульці. Там, звичайно, „brud i smrod“, як кажуть поляки, вони і брудні, але все таки не такі, як в Європі. Бо тут, як не заробити, то бодай зі смітника, а все таки кращий одяг і їжу знайде, ніж, скажімо, в Німеччині купити навіть на „бецугшайн“... Не забувайте, що тут в Нью-Йорку всі люди мають однакові можливості, і аби тільки хотів та здужав, то житиме добре. Безробіття тут нема, коли газети заповнені оголошеннями в пошукуванні за робітником. Бо, скажімо, коли я не працюю, то це моя вина, бо я шукаю кращої праці.

Добре заробляють

Добре тут заробляють, і завжди є пошукувані такі фахові робітники, як столяр, муляр, швець, монтер, шофер, полірувальник та ін. Заробляють вони від 45—70 доларів тижнево за 40 год. праці. Найгірше платний звичайний робітник. Такі, як сторож, дворник, пакувальник, замітач, посильний та ін. отримують за 40-годинний тиждень 30-40 доларів. Цікаве те, що в чорній і навіть у фаховій праці більший попит на жінок. Крім того, вони матеріально добре забезпечуються. Напр., покоївка, куховарка, прибирачка чи нянька одержують за 40 год. тижневої праці 26-30 доларів і, крім того, помешкання або їжу, а продавчиня, бухгалтерка, машиністка чи касирка стільки ж, але без їжі чи помешкання. В кожному разі тут краще платна фізична, а не інтелектуальна праця. Але ж крім того тут є тисячі різних т. зв. „швафа-

хів“, які також добре оплачуються. На техніків (зокрема, електротехніків), інженерів, архітекторів, купців тут також чималый попит. Але здається найкраще тут живеться лікарям. Так, за візиту в себе дома лікар бере 2-3 долари до 10-20 доларів, коли йде до хворого, а вже коли якась операція, то й доразуміється не можна.

Найдорожче — помешкання

Для порівняння заробітків з витратами, подам трохи цін. І так: добрий вовняний костюм коштує 30-50 доларів, черевики — 6-20, кальози — 2, пальта — 36-40, одна помаранча — 2-4 центи, 1 кілограм смаляцю — 74 центи, 1 клгр. масла — 2 долари, 1 клгр. пукру — 22 центи, курка — 2 долари, 12 штук яєць — 80 центів, 1 булочки — 4 центи, 1 літр 20-ти ступневого червоного вина — 90 центів. За тижневий заробіток можна купити середнього і доброго годинника. Квиток до кіна — від 50 центів до 2 доларів 50 центів — залежить на якій вулиці та яке урядження. Та найдорожче тут, в Нью-Йорку, коштує помешкання та і не легко його знайти. Воно коштує від 30 до 50 доларів на місяць, але зате там є електрика, людинка, газова кухня, парове опалення, лазничка і складається як правило з 2-3-4 кімнат.

Очевидно, є тут наші, українські, різні організації, але своєю, такби мовити, структурою вони значно відрізняються від наших європейських організацій. Переважно це організації релігійно-політичні, і тому національною справою вони так не переймаються, як ми. Кожний член ретельно сплачує свою місячну вкладку, і час-від-часу приходить або щось послухати, або потанцювати — і тільки. Газети їхні так

само інші — без душі та завзята. Дивна річ — наші нові емігранти швидко тут байдужіють і стають такими ж індиферентними егоїстами, як і багато інших тутешніх (очевидно, не всіх). Наші нові емігранти можливо, лише б тоді відсвіжили цю задурливу атмосферу, коли б їх приїхало зразу кілька десятків тисяч. А взагалі мені здається, що в цьому американському морі, як крапли води, щезає поодинокі імміграція, і то так, що потім її навіть неможливо віднайти. Вона заховавшись, загорпалася в тяжку працю, а на 6-й день хоче собі відпочити при тих помаранчах, винограді та інших благах американської землі. Вона трясеться над тим долларом, щоб наздогнати втрачений час і щоб не видати якогось пента на щось „непотрібне“.

Отак воно виглядає в нас, українців. В поляків, безумовно, краще, а в жидів без порівняння ще краще.

Не забудьте взяти напуста

Не можу тут не звернути увагу тих, хто думає виїжджати десь за океан, на одну дуже важливу річ. Йдеться знову про ту саму морську хворобу. Ми їхали сюди 13 днів, з яких майже цілих 10 днів були фатальні. Через „качання“ на морських хвилях майже всі пасажери побували в „ризі“. Крім того, боліла голова, були сильні тошноти, настала втрата апетиту, але за кислого огірочка, тарілку борщу або за ложку квашеної капусти здається віддав би все своє майно. Між тим, як на глум, на кораблі годують прекрасно: тут є м'ясо в різних гатунках, яйця, морозиво, різні пиріжки, торти, варення, мармеляда, кава, памаранчі яблука і т. ін. але... зовсім нема таких простих і потрібних речей, як огірки чи капуста. Тому моя порада тим, хто їде за океан — не брати консервів чи сала, а побільше запасатися кислими огірками й капустою.

Здоров'я шире — Ваш Федір О.

Від Відділу інформації ЦПУЕ

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет через свого уповноваженого на Західню Європу п. Р. Смука буде уділювати через систему ЦПУЕ потребуючим скитальцям деяку матеріальну допомогу. Відділ Суспільної Опіки ЦПУЕ звертається до всіх зацікавлених і просить прийняти до відома, що досі ще ніякої допомоги немає і невідомо точно, коли буде. При розподілі пільгових допомог усталено такий порядок:

1. Як вже повідомляв п. Р. Смука своїми об'їзниками, в зв'язку з обмеженістю фондів допомога призначена лише дуже потребуючим, приватно мешкаючим вискрипінгованим (що не знаходяться на постачанні ІРО) і в першу чергу таким категоріям втікачів: сиротам, самотнім багатодітним жінкам, студіюючій молоді, вченим, письменникам, мистцям, заслуженим громадським діячам і потребуючим непрацевдатним. Всім цим категоріям ЗУДАК допомагатиме через ЦПУЕ, фактично через обласні та повітові референтури Суспільної Опіки.

2. Всім хворим, інвалідам, полоненим уділюватиме ЗУДАК допомогу лише через СХС, тому зазначені категорії втікачів мають звертатися до СХС, а не до Суспільної Опіки.

3. В зв'язку з тим, що деякі установи і окремі громадяни не знають про прийнятий порядок і звертаються безпосередньо до ЦПУЕ, Відділ Суспільної Опіки повідомляє, що всі перераховані категорії мають звертатися безпосередньо до Обласних і Повітових референтур з умотивованими проханнями. Це теж стосується і тих, що вже внесли заяви, не дотримуючись цього порядку.

4. Щоб використати громадську опінію, чи дійсно той чи інший претендент потребує допомоги, і щоб допомогти подати лише тим, хто дійсно її потребує, ЦПУЕ в погодженні з центральними професійними і культурно-науковими об'єднаннями буде уділювати допомогу лише після опії цих об'єднань і лише після того подавати обласним референтам Суспільної Опіки свої прохання.

5. Студіююча молодь має звертатися за допомогою теж до обласних референтів Суспільної Опіки через місцеві філії КОДУС-у, при чому звертаємо увагу, що допомогти уділятиме в першу чергу студентським ідальням.

6. Відділ Суспільної Опіки ЦПУЕ безпосередньо нікому харчової допомоги не буде уділювати, лише контролюватиме розподіл допомог по областях. Відділ Суспільної Опіки звертає увагу зацікавлених на те, що потреба допомог є дуже велика, а реальна можливість допомогти буде значно менша, і тому він мотиме задовольнити прохання лише найбільш потребуючих і то не всіх. Натомість на нараді обласних референтів Сусп. Опіки була прийнята ухвала, щоб ужити заходів до змобілізування власних матеріальних фондів на місцях. Ми повинні всю увагу звернути на давню вже випробуваний шлях допомоги самому собі. Якби ми не були бідні, все ж таки серед нас є окремі особи і установи, що допомогти потребуючому братові ставлять собі за ціль. Ми мусимо добру волю таких осіб використати, притягнути їх до збирання коштів і створення допомогових фондів при кожному українському осередкові. Особливо звертаємо увагу на

„Кобзар“ на селі

(С по г а д и)

Це було понад 50 років назад на селі північної Полтавщини. Я вже другий рік ходив до школи. Багато клопоту завдавали ми тоді вчителям через незнання російської або „панської“, як тоді казали, мови.

Учителі, місцеві українці, — з них один навіть досить відомий український поет, — не сміли в школі вживати української або „мужицької“ мови для пояснення або перекладу незрозумілих російських слів, „Лестницю“ вони мусили малювати на таблиці, замість перекласти „драбина“. Гірше було з „арбузом“, бо й намалювати його тяжко й ми, діти, думали, що то гарбуз, а не кавук. Багато було непорозумінь на цьому ґрунті. Пригадую, що в перші місяці я гірко плакав, ідучи до школи, і не міг пояснити моїй неписьменній матері, чому я плачу. В другій групі я трохи оговтався і став переборювати труднощі, завдяки добрій пам'яті, „зубрячи“ все підрад, зрозуміло і не зрозуміло. Напр., вірш „Сенокос“, а особливо останній куплет його, я зрозумів тільки в учительській семінарії, хоч добре вчитувався його напам'ять ще в другій групі початкової школи. Жадного ж слова в цьому чудернацькому куплеті зрозумілого мені не було. Справді:

Только Жучка удалая
В рыхлом сене, как в волнах,
То взлетая, то ныряя,
Скачет, лая виопихах.

І от одного вечора забігає до хати сусідська дівчина, неписьменна, з „сиренькою книжкою“ в руках і просить мене прочитати їй голосно цю книжку. Я погодився. „І с трудом, от слова к слову, пальчиком вода“, починаю читати. Чудне якесь: слова не такі, як у шкільній книжці, наче якісь ближчі, рідніші... Все ж я, весь віддаючися техніці читання, не рідуючись, чому моя мати, що сидить на печі, й дівчина плачуть. Мені дивно, що від книжки можна плакати.

Книжка та була Шевченкова „Катерина“. І я лише пізніше зрозумів, чому плакали мої слухачі: великий поет мав ключ до сердець наших людей.

Згодом, по закінченні двокласової (5-річної) школи, я став розповідати знайомому крамареві-щетинникові про те, як в останній класі школи учитель читав дуже чудні оповідання про „хаклів“ (Книжечка Раєвського. „Сцени і розкази з іжні южно-руського народа“), а ми всі реготалися.

„А знаєш, з кого ти сміявся?“ — питає мене крамар.

„Як — з кого? З хаклів!“ — відповідаю.

„А ти хто? То ж ти з себе сміявся. Е, що з тобою говорити! Коли буде в тебе 35 копійок, купи таку книжку „Кобзар“ Шевченка, читай її, може ти багато чого не зрозумієш, але все ж дізнаєшся — хто ти і чи треба нам сміятися самим із себе.“ — Сказав крамар і перейшов до своєї роботи. Я таки через якийсь час у щетинника купив тодішнього цензурованого, з безліччю крапок замість слів, „Кобзар“, без поезій „Сон“, „Кавказ“ і інших заборонених творів.

Пильно почав читати... Само собою, з тодішнім моїм розвитком і освітою багато чого я не зрозумів, але більшість творів огнем пекли мою хлоп'ячу душу. І диво дивне: поступово в моїй чистій уяві чудні, придуркуваті „хакли“ й якісь невразні „малороси“ в сиріках із кобелями з географії Баранова перетворюються в статечних, добрих, завзятих, любих йому серцю українців. Без всяких

можливостей зібрати деякі фонди від тих наших скитальців, що виїжджають з Німеччини. Потрібно якнайпильніше збирати все майно, яке залишають скитальці, в тому числі і приватники, що виїжджають, та доцільно цю збірку здійснити.

Авгсбург, 20 лютого 1948.

Відділ Суспільної Опіки:

коментарів, без жадної агітації „Кобзар“ безпосередньо промовляє до моєї душі і збуджує таку любов до Батьківщини, яку ніщо не зможе згасити довіку. Мабуть, під впливом мого захоплення твори „Кобзаря“ з не меншим захопленням слухали й селяни в глухому селі на Херсонщині. Десятки чоловіків, жінок, дівчат і парубків, було, в неділі й свята збираються на каміні, щоб послухати „Наймичку“, „Гайдамаків“, „Невольника“ тощо. І як вони слухали!.. Навіть немовлята не плакали на руках у матері! Не диво, що, коли в 1902 році селяни на Полтавщині почали палити панські маєтки, то ми собі уявляли, що то повстали козаки-запорожці, що то починається визволення панської України. Отже, в минулому, тепер і в майбутньому „Кобзар“ був, є й буде джерелом, що неповное українське серце тим добром, від якого воно, вік не прохолоне.

Звичайно, ми до 1906 року, коли було видало новий „Кобзар“, дуже цікавилися, чим заповнено ті місця, де ми бачили лише крапки. Крім того, пізніше я почув, що є такі заборонені твори Т. Шевченка, про які в цензурованому „Кобзарі“ нічого не згадується. І от ще до революції 1905 року в глухому селі на тій же Херсонщині я зустрів священника, який мені всі нелегальні твори Шевченка прочитав напам'ять. Я досі дивуюсь винахідливості й терпінню цього священника, який ще семінаристом, боячися тримати в себе нелегальщину, вивчив її просто всю напам'ять.

Але яка була радість, коли виявився повний „Кобзар“ під редакцією Доманицького. Тоді вже був в учительській семінарії. Ми сотнями виписували цю дорогу нам книгу разом із великим портретом її автора роботи Красицького і розповсюджували її по селах. Це збуджувало національну свідомість в найбільше зрусифікованих околицях нашої Батьківщини...

Пригадую вже 1936 року один колишній селянин з Полтавщини, а тепер „шахтар-тахановець“ Донбасу, під п'яну руку в вагоні голосно репетував: „Пам'ятаєте, що писав Шевченко:

Кохайтесь, чорноброві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люди,
Роблять лихо з вами.

— Тепер наробили нам москалі! Он у наше село після 1933 року нагнали в порожні хати москалів, а вони нам село захопили!

Тут, бачимо, дуже своєрідно переломилася ця цитата у свідомості селянина. Сусіди спинили його, щоб замовк, бо...

Ще в кінці минулого століття я зустрічав сільського писаря, який знав напам'ять усю поему „Наймичка“. Тоді ж дівчата на Полтавщині співали перші куплети з „Катерини“, а сільська інтелігенція: „Зоре моя, вечірняя!“, „Світє тихий, краю милий“, тощо.

Тепер рідко можна зустріти на селі хату, де не було б якихось творів Шевченка. Ці твори, штучно добирані більшовицькою рукою, часто до них додано масу пояснень, які трактують Шевченка то як атеїста, то як російського демократа-революціонера, ба, навіть, як пролетарського поета. Казав же колись один комісар-жид: Шевченко такі да пролетарський поет! Он так і пісал: „Раскуются незабором“ закованіє люди! Але як не спотворює чорна, біла чи червона Москва „Кобзаря“ крапками й усякими коментарями, він безпосередньо промовляє і буде промовляти до серця нашого великого, хоч і знелюденого народу. Буде промовляти:

Яких батьків, чії сини,
Ким, за що закуті.

Буде й далі вливати в наші серця замість „сукровиці“, „козаської тої крові, чистої, святої“ і запалювати на боротьбу за волю Рідного Краю!

Ф. П.

* Забор — по-московськи означає паркан, огорожа.

СПОРТ

Найкраща українська футбольна дружина в Англії, що складається з українських полонених.

Змагання з волейболу і баскетболу „Лев“ (Міттенвальд) — естонці (Авгсбург)

Дня 22.2.48. в таборі Пюнірка-зерне в Міттенвальді відбулися товариські змагання з волейболу і баскетболу між командою „Лев“ та естонцями з Авгсбургу. Треба зазначити, що це, мабуть, другі з черги змагання наших волейболістів на еміграції з естонськими командами. Перші змагання відбулись рік тому назад з репрезентацією естонських волейболістів (команда з Гаван) і закінчилися при завзятій боротьбі за кожну подачу чи точку вислідом 2:1 на користь естонців. Ці змагання доброї естонської команди з мистцем із волейболу, командою „Лев“, закінчилися заслуженою перемогою команди „Лев“ з рахунком 2:0 (15:7, 15:10). Старт до м'яча, швидка орієнтація, взаємне розуміння, гарна гра в обороні, небезпечні ефективні „стинки“ одного з їхніх стиначів — це характерні прикмети команди естон-

ців. Відсутність чи брак ще двох або хоч одного стинача для гри під сіткою було причиною їхньої програми.

Відносно команди „Лев“, яка виступила до змагань без найкращого українського волейболіста Ступницького, вона заграла ці змагання не так, як треба було сподіватись. Помітна в команді тяжкуватість, яка переходила моментами в оспалість. Рідко влаштовували змагання з волейболу відбирають гравцям охоту до тренінгів. Через це і рівень гри команди в цілому і поодиноких гравців зокрема знижується. Шкодувати можна тільки, що ця ділянка спорту єдина, в якій ділянка на еміграції чужинцями командам, через байдужість провідів спортивних товариств, йде щораз більше в забуття.

Це саме щодо гри можна сказати і про змагання з баскетболу,

і закінчилися по завзятій грі дуже переконуючою перемогою „Лева“ над естонцями з рахунком 25:24. Відсутність чи взагалі неохота до тренінгів стала причиною, що перших кільканадцять хвилин гри цілком належали естонцям, які зуміли вже в першій хвилині в дальшій добути декілька кошів. Можна сміливо твердити, що тільки завдяки тому, що до гри включено Шкляра, який щойно приїхав, пощастило перемогти запевнити для „Лева“. Декілька завваг можна було висловити на адресу господарів змагань щодо організації. Ціл-

ковита відсутність проводу Т-ва на змаганнях з чужинцями для нас є рішучо незрозумілою.

Думаємо, що отих 12-15 глядачів на залі в ніякій мірі не переконали естонців в тому, що наше еміграційне громадянство любить і цінує спортове виховання. Коли додати ще й те, що навіть ніхто з проводу не вийшов на станцію по гостей, а коли вже з'явилися у залі, ніхто їх не привітав, то ясным стане, що це не організація змагань, а компромітація. А за такі речі хтось мусів би відповісти.

М. ГНАТІВ.

Наші гокеїсти на змаганнях з німцями

13, 20 і 22 лютого в Гарміші команда гокеїстів, зложена (покищо) в своєму найкращому складі з чотирьох українців (Бучацький — „Лев“, Дяцько — „Буревій“, Будний — „Запоріжжя“, Цимбалістий — „Безклубовий“) і двох естонців (Сава І і Сава ІІ — „Авгсбург“) розіграла під фірмою „Лев“ — „Імка“ трое змагань з другорядними німецькими командами. Не важливе для нас те, що ці змагання відбулись саме в Гарміші на англійському стадіоні, ні навіть сам вислід змагань; важливий для нас момент — факт, що в кінці, по довгих впертих і подивних гідних зусиллях деяких гокеїстів в співпраці і допомозі УРСТ „Лев“ та „ІМКА“ пощастило „змонтувати“ досить солідну команду.

Прізвища змагунів-гравців, перші вислиди змагань і сам перебіг тих змагань з проблемами комбінаційної гри протягом атаки воріт противника, дають нам право мати не тільки надію, але й радіти, що по кількох тренінгах чи змаганнях команда може стати серйозним противником і для перших німецьких команд. Мабуть, ми не були б українцями, коли б у нас і тут нетехнічна Бучацького та пробоєвисті

Дяця і Сава ІІ — це запорук, що команді бракує тільки тренінгів і другого „але“, яким є допомога громадянства в їхньому намаганні поставити команду на належний рівень. Коли опих двох „але“ зуміємо усунути, можемо мати надію, що оця наймолодша дитина еміграційного українського спорту, хрещеним батьком якої можна назвати п. Бучацького О., гідно буде репрезентувати ім'я українського спортсмена на еміграції.

Щастя Вам Боже в праці і задумках!

Вислиди змагань:

13. 2. 48	—	4 : 8
20. 2. 48	—	7 : 7
22. 2. 48	—	4 : 18

М. ГНАТІВ.

Спорт в Ашаффенбурзі

Шахова секція клубу „Пролом“ (Ашаффенбург) в часі між 19.12. та 10.2. перевела в себе елімінаційні змагання за індивідуальну першість. Участь взяло 35 шахістів. Перші „шістки“ провадять тепер між собою дальші змагання за визначення репрезентаційної десятки для зустрічі з іншими клубами. Змагання відбуваються щовечора о годині 7-й в домі ІМКА, що міститься в таборі „Артилеріє“.

Футболісти „Пролом“ мали 14.2 товариський матч з сильною німецькою дружиною „Лауфах“. При цьому слід зауважити, що змагання резерв „Пролом“ ІІ складався з амбівної молоді, що подає надію, багато працює і заслужено ремісує 2:2, хоч мали право навіть і виграти, а „ветерани“ з „Пролом“ І ганебно програють 0:4, бо кожний гравець числить себе за велике „щось“ та чекає, щоб сам м'яч прийшов йому на ногу. Крім того, воротар загравав нижче своєї форми. Суддював добре тренер Гофман.

М. Г-ий

Думки під час проби

(До-прем'єри „Зайвих людей“ в театрі-студії Й. Гірняка)

Прем'єрою „Зайвих людей“, що йде 6-го і 7-го березня в Міттенвальді, Гірняк здійснює другий етап своєї упертої праці над „театром Хвильового“. В основу спектаклю „Зайвих людей“ лягла повість „Санаторійна зона“, — що належить до глибших і самітніших творів письменника.

В п'єсці глибоко хвилюючі речі Хвильовий підбиває баянським більшовицьким фата-моргани. І більшовицької дійсності. І робить він це із властивою йому відвагою, ризиком і талантом. Нам здається, що в художній світовій літературі ми не знайдемо сильнішого обвинувального акту проти комунізму й більшовицької дійсності, як „Санаторійна зона“.

Не засобом чорної й білої фарби й не публіцистичними філіпіками, ба навіть не кольоровим імпресіоністичним малюнком світлої життя зрештою Хвильовий свій велетенський задум. Він показує живу людину в усій її психологічній складності. Періодичні й доля цього індивідуального психологічного світу підсовєтської людини, добре відзеркалюють увесь жах епохи, всю її соціальну трагедію. Найбільше це видно на прикладі Хлопці, ідейного юнака-комуніста. Хвильовий надав цьому образу найгніпших фарб, найчистіших людських рис, і все ж таки ми не знаємо в нашій літературі образу, який звучав би з такою несамовитою силою морального протесту проти більшовицької залади. Хто звик до дешевого штатуну й трафарету в мистецтві, для того образ Хлопці — це справжній іспит на зрілість мистецького смаку.

Советський санаторій це лише зовнішній символ і образ нового укладу життя СРСР. Думки і почуття героїв драми багато глибше викривають історичний і соціальний сенс советської соціалістичної системи життя, як тієї страшною машини, що є живою мотилою заживо похованих у ній людей.

Відкіля міг узятися цей неймовірний світ, ця пекельна машина повільного перемелювання людини на сіру масу?

Яким чином із, здавалось, передової соціологічної західноєвропейської доктрини, перед якою ще й сьогодні в рівній мірі схилиються як санкюлот, так і акадамік Парижу — яким чином із цієї системи зродилася найстрашніша загроза живій людині? Яким чином український патріот і анархіст, найпалкіший революціонер Анарх потерпів не тільки збройну, а й психологічну поразку перед цією доктриною й системою? Що є з цим світом, що рантом відступив для такого пекла одну пошту частину земної кулі? Де ж вихід? Незримий у спектаклі персонаж Аглаї а також скромна, розумна і морально непорочна дівчина Катря дають надію, що цей вихід українська людина знайде, бо вона його вперто шукає, не зважаючи на атмосферу брехні, розкладу, торору й шпигунства.

Як бачимо, тема виходить за межі українського й пілого підсовєтського життя, бо це тема кризи фавстівської людини, тема дальших пошуків.

Для студії й молодих акторів Гірняка ця прем'єра являє собою новий етап у вишкільній й творчості, саме в жанрі психологічної драми, тривання в образі без підкресленого вживання театральних аксесуарів. Сила внутрішнього психологічного образу, створеного виключно індивідуальними людськими засобами актора, виявляється в тому, що проба без гриму, костюмів і сцени справляє враження майже закінченої театральної мистецької вистави.

Інспірація „Санаторійної зони“, написана І. Кошеліцем, є певною перемогою цього літературно-драматичного жанру. Не тільки думки, почуття, образи і стиль Хвильового, навіть стилістичні особливості художньої мови його живуть у п'єсі, а водночас має справжню вишкільну драматичну річ.

Сподіваємося, що нова робота студії Гірняка відіграє дуже позитивну роль в сучасному трудному переборюванні духовних злиднів еміграції.

„Зайвих людей“ йдуть у постанові Й. Гірняка та в художньому оформленні Євгена Блакитного.

Юр. ДИВНИЧ

РОЗШУКИ

— Андрія Троїяна, в 1930 року перебував у Франції в Парижі, розшукує сестра Ваць Олена. Писати: Wasyl K., Neu-Ulm, Ludwigstraße 10. 369—2

— Рідних та знайомих з села Горожанка Велика, повіт Рудки, шукає Софія Гринів. Jlesheim, Hs.-Nr. 39, Post Windsheim. 367—1

— Батька Григорія, матір Антоніну, брата Сергія і сестру Олену розшукує Григорій. Прому відгукнутися на адресу „Українські Вісті“. 368—4

— Доньок Галю і Ліду розшукує батько Прохор Яків. Nanaul, DP-Camp 554, Block VI, Zimmer 18. 370—1

— Татарського Івана з Бронічів коло Дрогобича і Стельмаха Павла із Львова шукає Федчак Андрій із Львова, тепер: Toronto 90, Dewson Str., Ontario, Canada. 362—1

— Богомазова Олександра, Самотугу Савелія, Луценка Федора, Салія Івана шукає односельце. Писати на „Українські Вісті“. 363—2

— Рідних і знайомих розшукує Коплюбо Іван. Braunschweig, Rosalies-Kaserne A. 111. 364—1

— Сестру Антоніну Якубівську та дружину Войткевич Ксеню з села Стара Котельня, область Житомир, шукає Якубівський Осип — (8) 79 P.O.W. Moorby Camp Revesby near Boston Lines, Great Britain. 334—2

Оголошення

Читайте, передплачуйте і поширюйте одиницький журнал української молоді „АВАНГАРД“. Вже вийшло 8-е число. Умови передплати:

квартально	— 9 НМ
піврічно	— 18 „
річно	— 36 „

Ціна одного примірника 3 НМ.

Замовлення надсилати на адресу Verlag „Awangard“, Augsburg, Somme-Kaserne, Bl.I/16. 374—2

— Мірошніченка Івана з родиною, Ефнера Олександра, Дутковського Степана, Гривака Володимира, Андрієвського Анастасія — шукає Віктор Костельський. (24) Heidenau-Tostedt, DP-Camp, Baracke 102/12, Kreis Harburg. 317—1

— Тітку Драбень Марію Василівну розшукує Володя. Писати: Wlad Katsch, (13b) Berchtesgaden, Strub „Insula“. 342—1

— Друзів розшукує Федір Пестушко. Писати на „Укр. Вісті“. 356—4

— Кучабського Богдана (останньо перебував у Ганновері — Весендорф) розшукують: мати, Віра, Юрко та Степан. Писати на „Українські Вісті“. 1

— Трофименко Галину, Людмилу Оксану розшукують родичі. Писати на „Українські Вісті“. 36—7

— Сина Кочергу Івана розшукує Кочерга Дмитро. Писати на „Українські Вісті“. 279—12

— Закарпатських дівчат від 20 до 30 років, а також дівчат із інших місцевостей України, просимо писати на „Українські Вісті“ з метою одруження. Тут у Бельгії є багато вільних хлопців. 354—2

— Холошенка Миколу, що перебував 1943 р. місто Герне (Англійська зона) шукає сестра Зіна. Писати на „Українські Вісті“. 352—2

— Павло Мірошнік і Яків Черниченко, відгукнутися на „Укр. Вісті“ для Хоменка Анастасія. 349—2

— Рідних та знайомих розшукує Киселева Віра. Писати на „Українські Вісті“. 350—1

— Теодора Сарахмана, сина Грива, з Ваневич, повіт Самбір; в січні 1944 р. був у таборі в Освенцімі, блок 11. Вістки про нього надсилає на адресу Марія Лозинська, Мюнхен, Ренаташ, 21-IV. 358—

— Поліщук Клавдію з села Вюртінг розшукує Яшенко Петро Kùlbinger, N 19, Post Wiklesgreuth, Ansbach (13) USA-Zone. 359—2

— Про Знайомих: Овсюкова Люсіка, Довнора Женю прохання писати на „Українські Вісті“. 360—3

Від Адміністрації

Часопис „Українські Вісті“ виходить двічі на тиждень у середу і суботу. Приймається передплата:

На 1 місяць	— 8 НМ
„ 3 „	— 24 НМ
Ціна окремого числа	1 НМ.
ДО ІНШИХ КРАЇН:	
На 1 місяць	— 10 НМ
„ 3 „	— 30 НМ.

Нових передплатників (Американської й Англійської зон) ласкаво просимо замовляти „Укр. Вісті“ через місцеву німецьку пошту або листоношу.

Передплату належить вносити заздалегідь, бо нові передплатники одержуватимуть газету лише з 1-го числа наступного місяця.

Організуйте групову передплату та зголушуйтеся для коопортажу. — Коопортерам знижка 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися листовно і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainische Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавничі Спілка „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ.

Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невмішених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції:

Redaktion „Ukrainische Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму — Бльок „А“ від 8—12 год. щоденно, крім суботи.

Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — AG 883.7 — GEC-AGO — 14. July 1947

Druck: Ukrainische Zeitung, Neu-Ulm, Ludwigstraße 10.